

Grenzeloos samenleven

Dieren in de natuur

Toelichting door prof. dr. J.J.M. van Alphen

Staat van het Dier

Over begaanbare wegen

Met deze bundeling van enquête-sultaten, beschouwingen over verschillende diergroepen en essays over schurende kwesties hopen wij u te inspireren.

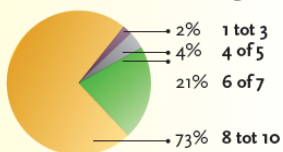
[Lees meer in hoofdstuk 1 ▶](#)

De staat van het dier in de ogen van het Nederlandse publiek

Hoe beoordelen Nederlanders het welzijn van dieren en de manier waarop wij dieren behandelen? En is er voortgang geboekt?

[Lees meer in hoofdstuk 2 ▶](#)

Mate waarin dierenwelzijn mensen aan het hart gaat

Rapportcijfer gegeven op schaal van 1 t/m 10.

Grenzeeloos samenleven

Hoe kijken we naar het welzijn van dieren in de natuur? En welke rol spelen wetenschappelijke inzichten en emoties hierin? Moeten we ons zorgen maken over de "niet gehouden dieren"? *Framing van dieren als ongedierte is niet langer acceptabel.*

[Lees meer in hoofdstuk 3 ▶](#)

Het best geregeld van allemaal!

Dierproeven liggen maatschappelijk gevoelig en de meningen hierover zijn sterk verdeeld. Hoe komt dat? Dierproeven kennen strikte regels, zijn deze voldoende voor het welzijn van de dieren? *Proeven op dieren zijn dierproeven, of ze nu wettelijk gedefinieerd zijn of niet.* [Lees meer in hoofdstuk 7 ▶](#)

Naar een dierwaardige kringlooplandbouw

Is het welzijn inclusief gezondheid van productiedieren verbeterd? Wat zijn nog hardnekkige welzijnsissues? *Stel het welzijn van dieren centraal in de transitie naar een kringlooplandbouw.*

[Lees meer in hoofdstuk 4 ▶](#)

Pets, passie en professionaliteit

Gaat het goed met het welzijn van onze dierbare metgezellen of zijn we blind voor onze eigen tekortkomingen in onze omgang met dieren? *Honden horen niet in bed.* [Lees meer in hoofdstuk 5 ▶](#)

Vreemde snoeshanen ter lering ende vermaeck

Zijn dierentuinen nog van deze tijd? *Een dierentuin is geen pretpark.* [Lees meer in hoofdstuk 6 ▶](#)

Nulmeting:

Dieren hebben moreel recht op leven

80%

Mensen hebben moreel plicht om goed te doen voor dieren

72%

Dieren hebben een eigen waarde, omdat ze gevoel hebben

63%

Dieren hebben een eigen waarde, omdat ze onderdeel zijn van het ecosysteem

54%

Er bestaat een grote middengroep die vertrouwen heeft hoe we in Nederland met dieren omgaan. We zien weinig tot geen verschil in achtergrond (stad/platteland, leeftijd).

[Lees meer in hoofdstuk 2 ▶](#)

Schurende kwesties

De natuur: een sprookje?!

Dieren in de natuur

[Lees meer in hoofdstuk 8 ▶](#)

Heel Holland doodt

Doden van dieren

[Lees meer in hoofdstuk 9 ▶](#)

De grutto of de koe

Ecologie versus technologie

[Lees meer in hoofdstuk 10 ▶](#)

Vermenselijkijking

Dieren zijn net mensen

[Lees meer in hoofdstuk 11 ▶](#)

Knutselen aan dieren

Genetische modificatie bij dieren

[Lees meer in hoofdstuk 12 ▶](#)

Dieren tussen de regels door

Wet- en regelgeving

[Lees meer in hoofdstuk 13 ▶](#)

Grenzeloos samenleven

Hoe kijken we naar het welzijn van dieren in de natuur?

En welke rol spelen wetenschappelijke inzichten en emoties hierin?

Moeten we ons zorgen maken over de 'niet gehouden dieren'?

Framing van dieren als ongedierte is niet langer acceptabel.

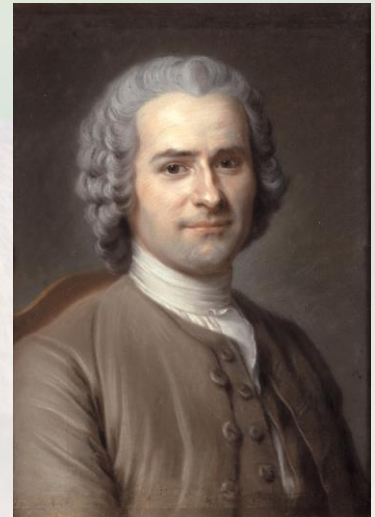

Verschillende visies op natuur

- De mens kan de natuur niet verbeteren. De natuur zorgt voor zichzelf en houdt zichzelf in evenwicht. (Jean Jacques Rousseau: Emile, 1762).

Versus

- De natuur moet worden beheerd om behouden te blijven.

Waarom natuurbeheer meestal nodig is in Nederland

- Natuurreservaten meestal te klein in oppervlakte
- Natuurreservaten vaak geïsoleerd van overkomstige habitats
- Vaak incomplete ecosystemen (bijvoorbeeld zonder toppredatoren, of sleutel-herbivore ontbreken)
- Kwetsbaar voor vervuiling vanuit omliggend cultuurland
- Landbouwgronden steeds minder geschikt voor niet-gehouden dieren
- Conflicten tussen belangen niet-gehouden dieren en landbouw

Staat van dieren in de natuur

- Oppervlakte en kwaliteit leefgebieden essentieel, ook voor welzijn
 - Denk aan jonge vogels die verhongeren in het nest, dieren die geen partner kunnen vinden, gevolgen van de inteelt op de gezondheid
 - Als populaties niet gereguleerd worden door roofdieren, parasieten en ziekteverwekkers, worden ze beperkt door de hoeveelheid voedsel. Dan sterven er dieren van de honger

Staat van dieren in de natuur

- Duurzaam voortbestaan bedreigd:
 - Leefomgeving klein
 - Leefomgeving onvoldoende kwaliteit
 - Afname kwaliteit natuur
- Er is ook natuur buiten natuurgebieden!
 - Invloed van onze landbouwmethoden en levenswijze
 - Schrikbarende achteruitgang biodiversiteit
- Nodig: Verbetering leefruimte, aanpassing landbouwmethoden
faunapassages, verbindingzones

Welzijn

- Steeds meer belangstelling beleidsmakers en publiek
- Meer kennis ecologie en diergedrag: beter weten hoe welzijn waarborgen
- Wat zijn de gevolgen van beslissingen over welzijn individueel dier voor welzijn soortgenoten in populatie en voor ecosysteem?

Omgang met natuur

- Zorgplicht versus afblijfplicht: aanpassingen in beheer
- Hoe met natuur omgaan? NL-ers zijn sterk verdeeld
- Voorbeeld enquête
- Publieke opinie: huidige kennis of wetenschappelijk verouderde inzichten?
- Mythes, emoties en ecologie (bijv. de wolf)

Andere ontwikkelingen

- Invloed intensieve landbouw
- Nieuwe diersoorten en herintroducties
- Veranderende wetgeving natuurbeleid
- Waardestelsel
- Voedsel, gezondheid & welzijn
- Schurende kwesties: Oostvaardersplassen, zeehonden

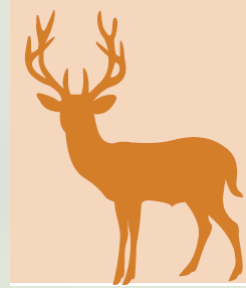
Wat er moet gebeuren voor dieren in de natuur (1)

- Maatregelen om biodiversiteitsverlies te stoppen – voldoende oppervlak en kwaliteit.
- Toekomstplannen landbouw – naar een kringlooplandbouw met voldoende ruimte voor natuur (inclusief ecosystemendiensten als bestuiving en biologische plaagbestrijding).

Wat er moet gebeuren voor dieren in de natuur (2)

- Bestrijding diervriendelijk: noodzaak en methoden
- Meenemen van welzijnsaspecten bij populatiebeheer, (zie ook RDA-zienswijze Wegen van welzijn van dieren in de natuur).
- Dialoog over het lijden van dieren in de natuur – zorgplicht versus afblijfplicht.

RDA-Agenda

Dieren in de natuur

- Welzijn van dieren en dierpopulaties in de Nederlandse ecosystemen;
- Plaats in het ecosysteem van niet-gehouden dieren en dieren die nu aangeduid worden als plaagdieren.

Naar een nieuw partnerschap tussen mens en dier?

Reactie op RDA-rapport en agenda door:

- Femmy Smit (Dierenbescherming)
- Hugh Jansman (Wageningen Environmental Research)
- Chris Kalden (MARF)

Discussie zaal

RDA-Agenda

Dieren in de natuur

- Welzijn van dieren en dierpopulaties in de Nederlandse ecosystemen;
- Plaats in het ecosysteem van niet-gehouden dieren en dieren die nu aangeduid worden als plaagdieren.

Discussie

- Deelt u de RDA-agenda voor dieren in de natuur? Mist er iets?
- Wat betekent een nieuw partnerschap voor onze omgang met dieren in de natuur?
- Wat is een gewenst toekomstbeeld voor onze omgang met dieren in de natuur?

RDA-agenda Algemeen

- Doden van dieren, onder welke voorwaarden mag dit en hoe precies;
- Welzijns- en gezondheidsgevolgen van vermenselijking van dieren;
- Dierenwelzijn binnen en tussen de verschillende bestuurslagen: rijk, provincies en gemeenten;
- Plaats van het dier in de kringlooplandbouw, zowel de productiedieren als de dieren in de ecosystemen waarin de landbouw functioneert.

Naar een nieuw partnerschap tussen mens en dier?

Reactie op RDA-rapport en agenda door:

- Femmy Smit – Dierenbescherming
- Hugh Jansman – WUR Environmental Research
- Chris Kalden – Staatsbosbeheer, Advisraad
faunabescherming

Discussie zaal

